

14. marts 2018

Inspiration til læsning om skivedidaktik til lærere ved Christianshavns Skole

Hvis du ikke har megen tid - så start med at se disse film:

Et fælles sprog om skrivning: <https://www.youtube.com/watch?v=hXzpUErHvSM>

Modellering: <https://www.youtube.com/watch?v=EhZNe6N0prY>

Skriveordre og klasseledelse: https://www.youtube.com/watch?v=BPG_YzxD4o

Dialogbaseret feedback: <https://www.youtube.com/watch?v=H68zaX2QtrU>

Refleksionsskrivning: <https://www.youtube.com/watch?v=NQbhhN1mzJs>

Vurdering af unges skrivning: <https://www.youtube.com/watch?v=NC7sj2Qplzl>

Filmkompagniets film om Teaching Learning Cycle: <http://www.filmkompagniet.dk/#/genrepaedagogik-i-praksis/>

... og lyt til et par podcasts, selvom de handler om skrivning i ungdomsuddannelser:

Ellen Krogh om skriveudviklinger i gymnasiet: <https://soundcloud.com/user-505261920/skriverudviklinger-i-gymnasiet>

Nikolaj Elf om skriverudviklinger i gymnasiet: <https://soundcloud.com/user-505261920/nikolaj-elf-om-skriverudviklinger-i-gymnasiet>

Læs evt. denne forskerklumme:

Ellen Krogh: Vi skriver og skriver og skriver, men har dårligt tid til at læse:

<http://www.videnomlaesning.dk/aktuelt/forskerklummen/2017/vi-skriver-og-skriver-men-har-daarligt-tid-til-at-laese/>

Og disse artikler:

Fem teser om god skriveoplæring, side 60 i Viden om Læsning nr. 15:

http://www.videnomlaesning.dk/media/1410/videnom_15_6.pdf

Fem teser om respons, side 10 i Viden om Læsning nr. 9: http://www.videnomlaesning.dk/media/1474/videnom_9_kvithyldaasen.pdf

Har du har lidt mere tid, vil vi anbefale følgende tekster om skrivning som en almen og fagdidaktisk kompetence:

Aamotsbakken, Bente (2013). Hvorfor skrive i fagene? Skrivning som grundlæggende færdighed og udfordring. I: Sigrud Madsbjerg & Kirsten Friis (red.), *Skrivelyst i fagene*. Dansk Psykologisk Forlag.

Brok, Lene Storgaard, Bjerregaard, Mette Bak & Korsgaard, Klara (2015). *Skrivedidaktik – en vej til læring*. Literacy og Læring. KLIM.

Tidsskriftet: Viden om Læsning nr. 15: Lad os skrive om skivedidaktik.

Red. Henriette Romme Lund og Lene Storgaard Brok

<http://www.videnomlaesning.dk/tidsskrift/tidsskrift-nr15-lad-os-skrive-om-skrivedidaktik/>

Bjerregaard, Mette Bak: Historisk blik på skriveforskning og skrivepædagogik:

http://www.videnomlaesning.dk/media/1715/historisk-blik-paa-skriveforskning-og-skrivepadagogik_mette-bak-bjerregaard.pdf

Bjerregaard, Mette Bak: Skrivekompetence:

http://www.videnomlaesning.dk/media/1733/skrivekompetence_hjemmesiden.pdf

Evalueringsrapport fra et tidligere projekt om skivedidaktik. Rapporten kan give inspiration til at arbejde med skivedidaktik som et skoleudviklingsprojekt. Læs mere her: <http://www.videnomlaesning.dk/media/1683/skrivedidaktik-paa-mellemtrinnet-i-alle-fag-afsluttende-rapport-final1.pdf>

Graham, S. & Hebert, M. (2010). *Writing to Read. Evidence for How Writing Can Improve Reading. A Report from Carnegie Corporation of New York*:

https://www.carnegie.org/media/filer_public/9d/e2/9de20604-a055-42da-bc00-77da949b29d7/ccny_report_2010_writing.pdf

Madsbjerg, Sigrud & Friis, Kirsten (red.) (2013). *Skrivelyst i fagene*. Dansk Psykologisk Forlag.

Wulff, Lone & Knudsen, Stine Kragholm (red.) (2017). *Kom ind i sproget*. Akademisk Forlag.

Anbefalinger til teori om skrivning i de forskellige fag:

Danskfaget:

Nielsen, Bodil (2017). *At skrive med mål. Forslag til danskundervisningen i 1.-9. klasse*. Samfundslitteratur. Denne bog handler om undervisning i fremstillingsprocessen og giver en række konkrete forslag til tilrettelæggelse af undervisningsforløb i skriftlig fremstilling. Disse forslag tager udgangspunkt i Fælles Måls kompetenceområde *Fremstilling* fra 1.-9. klasse, hvor eleverne skal lære en del af det dannelsessigte, der er med skolen og danskfaget som helhed. *At skrive med mål* henvender sig til lærere, vejledere og studerende.

Reusch, Charlotte & Troelsen, Solveig (2016). *Skrivning og skriveundervisning* (Lærerprofiler i dansk nye mål og kompetencer, nr. 3). Samfundslitteratur.

I dette hæfte, som introducerer til skrivning og skriveundervisning (1.-6. klassesetrin), demonstreres skrivedidaktiske veje til god skriveundervisning og skriveudvikling. I hæftet belyses skrivedidaktik ud fra primært to perspektiver. For det første giver hæftet læseren en forståelse af det at arbejde med elevens skriveudvikling set ud fra et elevperspektiv, fx elevens forsøg på at erobre skriftsproget og gøre det til et funktionelt kommunikationsmiddel med en klar hensigt og en veldefineret modtager. For det andet tager hæftet fat på de udfordringer, som læreren står over for i sin konkrete undervisning.

Matematikfaget:

Andersen, Michael Wahl (2013). Når jeg skriver, hvad jeg tænker, finder jeg ud af, hvad jeg mener. Om skrive lyst i matematik. I: Madsbjerg, Sigrid & Friis, Kirsten (red.), *Skrivelyst i fagene*. Dansk Psykologisk Forlag.

Fredheim, Gerd & Trettenes, Marianne (2015). *Læsning og skrivning i matematik*. Gyldendal.

http://gyldendal-uddannelse.dk/~media/GU/download-filer/Laesning_og_skrivning_i_matematik/L%C3%A6sning%20og%20skrivning%20i%20matematik%20LV.ashx

Wulff, Lone (2014). *Vi skriver en matematikbog – udvikling af læsestrategier i matematik*. Statusrapport 2014, Tegn på sprog (s. 29):

<https://ucc.dk/forskning/om-forskning-i-ucc/formidling-af-uccs-forskning/forskning-paa-hjemmesiden/tegn-pa-sprog>

Natur/teknologi:

Mulvad, Ruth (2011). Kan det være sjovt at skrive om havdyr? I Madsbjerg, Sigrid & Friis, Kirsten (red.), *Skrivelyst og læring*. Dansk Psykologisk Forlag.

Historie:

Arne-Hansen, Susanne & Østergren-Olsen, Dorte (2014). Faglig læsning og skrivning i historiefaget.

https://www.ucviden.dk/ws/files/26222025/Rapport_Faglig_læsning_og_skrivning_i_historiefaget_endelig.pdf

Idræt:

Skrivning i idræt (2012): <https://www.youtube.com/watch?v=hyEN1pFPtWM>

Øvrig anbefaling: Litteraturliste (Alle udgivelser er bøger, nogle findes som e-bøger)

Brok, L. S., Bjerregaard, M.B. & Korsgaard, K. (2015). *Skrivedidaktik – en vej til læring*. Klim.

Denne bog bygger på projektet "Skrivedidaktik på mellemtrinnet i alle fag", der har fokus på, hvordan skriveidaktik kan understøtte den faglige undervisning samt hjælpe eleverne til at fastholde viden fra alle fag. Bogen henvender sig til lærere, der vil forbedre deres undervisning, eller bare dem, der har interesse inden for dette område. Du kan læse om skrivning som skoleudviklingsprojekt, hvor der sker en observation af egen praksis og opleves forandringer i elevernes skrivekultur, eller du kan læse om, hvordan skrivning kan fortolkes som et demokratisk dannelsesprojekt.

Christensen, T.S., Elf, N.F. & Krogh, E. (2014). *Skrivekulturer – i folkeskolens niende klasse*. Syddansk Universitetsforlag.

Bogen undersøger skriftkulturen i folkeskolens niende klasse. Hvad, hvordan og hvorfor skrives der? Bogen bygger på etnografisk feltarbejde gennem et år og viser, hvordan skrivekulturer på godt og ondt sætter rammer for elevers skrivning og læreres undervisning. Bogen henvender sig til alle, der beskæftiger sig med uddannelse af børn og unge. I bogen kan du læse om baggrunden for studiet, teorier og metoder om skole-skrivning vs. fritidsskrivning samt om skrivekulturer på tre forskellige skoler.

Hagtvæt, B. (2004). *Sprogstimulering. Tale og skrift i førskolealderen*. Alinea.

Bogens hovedtema er børns sprog og kommunikationsudvikling i førskolealderen. Ny forskning om skrift-sproglig udvikling understreger, at stimulering af tale og skrift i førskolealderen ser ud til at bidrage positivt til sprogudviklingen. Børn, der vokser op i en skriftkultur, udvikler en form for skriftsproglig kompetence flere år, før de begynder i skolen. I kapitlet "Erfaring med skrivning og læsning" gennemgås børns skriveudvikling og forholdet mellem læsning og skrivning.

Hansen, J.J. (red.) (2018). *Digital skriveidaktik*. Akademisk Forlag.

Digital skriveidaktik præsenterer teori om skrivekompetence og digital skrivning og introducerer en række eksempler på didaktiske greb udviklet ud fra metoden "Pædagogisk designforskning". Disse greb er afprøvet og testet i konkrete forløb i skolens undervisning og er resultatet af et projektsamarbejde mellem bogens forfattere og lærere i skolen. Bogen henvender sig til grundskolens mellemtrin og overbygning.

Korsgaard, K., Hannibal, S. & Vitger, M. (2010). *Opdagende skrivning – en vej ind i læsningen*. Dansk lærerforeningens Forlag.

En bog for dig, der skal undervise i børnehaveklasse, 1. eller 2. klasse, og som gerne målrettet vil udvikle hver enkelt elevs skriftsprog. Teori gennemgås overskueligt og relateret til elevarbejder, og der gives konkrete anvisninger til, hvordan elevens skrivekompetence kan evalueres.

Kvithyld, T., Kringstad T. & Melby, G. (2015). *Gode skrivestrategier – på mellemtrinet og i overbygningen*. Klim.

Bogens forfattere forklarer, hvad skrivestrategier er, hvilke strategier der er nyttige på forskellige tidspunkter i skriveprocessen, og hvordan man kan arbejde med skrivestrategierne i undervisningen. Udgangspunktet er, at skrivning er et håndværk, som alle kan lære, og at undervisning i skrivestrategier er noget af det mest effektive, skolen kan beskæftige sig med for at udvikle elevernes skrivekompetence og læring.

Gode skrivestrategier – på mellemtrinet og i overbygningen kommer med eksempler fra undervisningspraksis på mellemtrinet og overbygningen, men temaet om skrivestrategier er relevant for hele uddannelsesforløbet.

Bogen henvender sig primært til lærerstuderende og lærere i skolen i alle fag.

Smidt, J. (2011). 10 teser om skrivning i alle fag. I: Smidt, J., Solheim, R. & Aasen, A.J. (red.), *På sporet af god skriveoplæring*. Skrivesenteret.

Målet med denne bog er at kunne give lærerne noget, de kan bruge, når de skal hjælpe eleverne med at udvikle skrivning. Den beskriver 10 teser om skrivning og underbygger argumenterne løbende.